

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการบูรณะฟันด้วยวัสดุเรซิน คอมโพสิตโดยเฉพาะในการบูรณะฟันหน้าที่ต้องการความสวยงามและใช้เวลาในการบูรณะค่อนข้างนาน บ่อยครั้งที่พบว่าเกิดการปนเปื้อนในระหว่างขั้นตอนการบูรณะ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องทำการเตรียมพื้นผิวเพื่อกำจัดสิ่งปนเปื้อนออกก่อนทำการบูรณะในขั้นต่อไป เนื่องจากสิ่งปนเปื้อนเหล่านี้มีผลต่อค่าแรงยึดติดระหว่างชั้นที่มีการเชื่อมต่อของวัสดุบูรณะโดยจะทำให้ค่าความแข็งแรงยึดติดลดลง (Hitt และคณะ, 1992; Feigal และคณะ, 1993; Xie และคณะ, 1993; Feigal และคณะ, 2000) ดังเช่นการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ค่าความแข็งแรงยึดติดระหว่างชั้นของวัสดุลดลงซึ่งพบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อค่าความแข็งแรงยึดติดระหว่างชั้นของวัสดุคือ อายุการใช้งานของวัสดุที่ทำการบูรณะในชั้นแรก ความขรุขระที่เพิ่มขึ้นบนพื้นผิว ความหนืดของสารยึดติด (Bonding agent) ที่ลดลงซึ่งเกิดจากการปนเปื้อนโดยน้ำลาย และปริมาณฟิลเลอร์ (Filler) ในวัสดุบูรณะ (Lewis และคณะ, 1998) จะเห็นได้ว่าการปนเปื้อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ค่าความแข็งแรงยึดติดระหว่างชั้นของวัสดุลดลง ซึ่งอาจเกิดจากออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ที่เคลือบอยู่บนพื้นผิวนั้นถูกกำจัดออกไปพร้อมกับสิ่งปนเปื้อนจากการเตรียมพื้นผิวดังตัวอย่างของการปนเปื้อนที่เกิดขึ้นได้ ได้แก่ การปนเปื้อนน้ำ น้ำลายหรือแม้กระทั่งเลือดที่อาจซึมออกมาจากร่องเหงือก การใช้แผ่นพลาสติกไลโอบรอบด้านประชิดฟันนั้นนอกจากทำให้เกิดการปนเปื้อนโดยเลือดที่เกิดจากการทำอันตรายต่อเหงือกแล้ว พื้นผิวของวัสดุที่ทำการบูรณะในบริเวณที่สัมผัสกับแผ่นพลาสติกไลโอบรอนั้นย่อมไม่ได้สัมผัสออกซิเจนในอากาศ ดังนั้นจึงไม่เกิดออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ที่เชื่อว่าเป็นชั้นที่มีความสำคัญต่อการเกิดแรงยึดที่ดีระหว่างวัสดุเรซิน คอมโพสิตชั้นแรกและชั้นถัดมา

1. เรซิน คอมโพสิต

ปัจจุบันวัสดุบูรณะฟันชนิดเรซิน คอมโพสิตเป็นที่นิยมในการนำมาใช้ในการบูรณะฟันมากขึ้น (Gregory และคณะ, 1990; Puckett และคณะ, 1991; Truffier-Boutry และคณะ, 2003) ทั้งในการบูรณะฟันหน้าและฟันหลัง เนื่องจากมีการพัฒนาในเรื่องความสวยงาม และได้มีการปรับปรุงคุณสมบัติของเรซิน คอมโพสิตให้มีความแข็งแรง ทนทานต่อแรงบดเคี้ยวได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติการยึดติดกับฟันได้โดยการใช้สารยึดติด

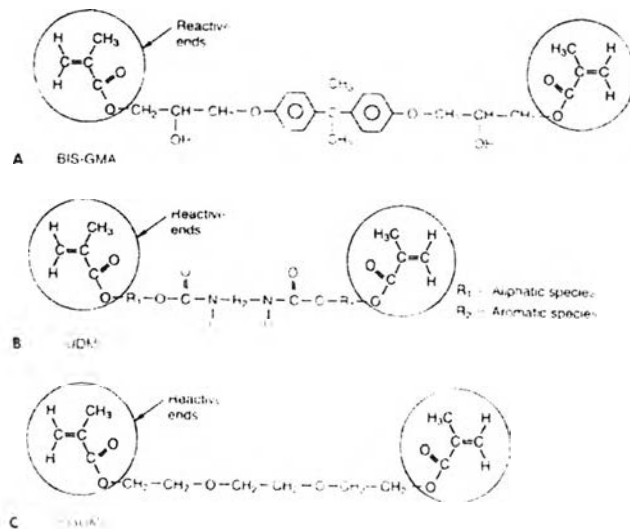
การเลือกใช้วัสดุแต่ละชนิดในการบูรณะฟันให้เหมาะสมนั้นจะทำให้ได้ผลของการรักษาที่ดีและมีอายุการใช้งานยืนยาว วิธีที่ใช้ในการบูรณะฟันที่เหมาะสมก็เป็นส่วนสำคัญเช่นกัน เพื่อให้ได้ความแข็งแรงยึดติดที่ดี มีผู้แนะนำให้ทำการเตรียมผิวฟันโดยใช้กรดกัดพื้นผิวที่จะทำการยึดติด (Acid etching) เพื่อทำความสะอาดและเพิ่มพื้นที่ผิวในการยึดติดร่วมกับการใช้สารยึดติด เพื่อให้เกิดแรงยึดติดที่เพิ่มขึ้น (Moffa, 1989)

1.1 ส่วนประกอบและคุณสมบัติของเรซิน คอมโพสิต (Roberson, 2002; Kenneth, 2003b)

เรซิน คอมโพสิตมีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 ส่วน (Craig และคณะ, 2002) คือ

1.1.1 โพลีเมอร์เมทริกซ์ (Polymer matrix)

เมทริกซ์ประกอบด้วย โพลีเมอร์/โมโนเมอร์ (Polymer/monomer) ชนิด/กลุ่ม ของไดเมทาคริเลท (Dimethacrylate) เช่น Bis-GMA และ UDMA โดยที่ปลายแต่ละข้างของสารประกอบด้วยคาร์บอนพันธะคู่ ซึ่งจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวของเรซิน คอมโพสิต โดยจะเกิดปฏิกิริยารวมตัวกันของโมโนเมอร์กลายเป็นโพลีเมอร์เมทริกซ์ และยังมีคาร์บอนเติมโมโนเมอร์บางชนิด เช่น TEGDMA และ HEMA เพื่อช่วยลดความหด

ภาพที่ 1: แสดงสูตรโครงสร้างของ Bis-GMA monomer, UDMA monomer, TEGDMA monomer โดยที่ UDM มี isocyanate ในสูตรโครงสร้าง แต่ Bis-GMA มี benzene ring ในสูตรโครงสร้าง

1.1.2. อนุภาคฟิลเลอร์ (Filler particles)

ฟิลเลอร์ในเรซิน คอมโพสิต แต่ละชนิดจะมีขนาด ปริมาณและรูปร่างที่แตกต่างกัน โดยจะมีผลกับคุณสมบัติของวัสดุทั้งในทางกายภาพ (Physical properties) และคุณสมบัติทางกล

(Mechanical properties) ฟิลเลอร์ที่เป็นส่วนประกอบของวัสดุเรซิน คอมโพสิตเป็น อนินทรีย์สาร (Inorganic) ได้แก่ แก้ว (Glass) ควอartz (Quartz) ซิลิกา (Silica) แบ่งชนิดของส่วนประกอบของเรซิน คอมโพสิตชนิดต่างตามประเภทของฟิลเลอร์ (Roberson, 2002) คือ

1.1.2.1 ไมโครฟิล (Microfiller)

อนุภาค ฟิลเลอร์ในเรซิน คอมโพสิตชนิดนี้เป็น ฟิลเลอร์ขนาดเล็ก พวกคอนลอยด์คอลลอยด์ซิลิกา (Colloidal silica) ซึ่งข้อดีของการที่มีฟิลเลอร์ขนาดเล็กเป็นส่วนประกอบคือ สามารถขัดแต่งได้ง่ายและให้ความสวยงามภายหลังจากการขัดแต่งมากกว่าเรซิน คอมโพสิตที่มีฟิลเลอร์ขนาดใหญ่ แต่มีข้อด้อยคือ มีความแข็งแรงน้อยกว่า ทำให้มีอัตราการสึกจากการใช้งานสูงกว่า

1.1.2.2 เทรดดิชันนัล (Traditional filler)

ลักษณะของฟิลเลอร์ในเรซิน คอมโพสิตชนิดนี้มีหลายรูปร่าง รูปทรงหลายเหลี่ยม และมีขนาดแตกต่างกัน มีข้อดีคือ มีความแข็งแรงสูงและมีอัตราการสึกต่ำกว่าชนิดไมโครฟิล แต่มีข้อเสียคือ การขัดแต่งทำได้ยาก และให้ความสวยงามภายหลังจากการขัดแต่งน้อยกว่า

1.1.2.3 ไฮบริด (Hybrid filler)

ฟิลเลอร์ ชนิดนี้ เป็นส่วนผสมระหว่าง คอนลอยด์คอลลอยด์ซิลิกา และ เทรดดิชันนัล ฟิลเลอร์ โดยหวังผลให้มีปริมาตรของฟิลเลอร์เพิ่มขึ้น

1.1.2.4 ไมโครไฮบริด (Microhybrid filler)

ฟิลเลอร์ชนิดนี้มีขนาด 0.4–0.6 ไมโครเมตร ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าชนิดไฮบริด มีความแข็งแรงเทียบเท่าชนิดไฮบริดและขัดแต่งได้สวยงามเหมือนไมโครฟิล จึงสามารถใช้บูรณะได้ทั้งพื้นหน้าและพื้นหลัง

1.1.2.5 นาโนฟิล (Nanofiller)

ฟิลเลอร์มีขนาดเล็กมากในระดับนาโน (10^{-9}) ทำให้สามารถบรรจุฟิลเลอร์ เข้าในส่วนของเมทริกซ์ ได้เพิ่มขึ้น มีผลทำให้คุณสมบัติของวัสดุดีขึ้น ทั้งในด้านความแข็งแรง ทนทานต่อการสึก และสามารถขัดแต่งได้สวยงาม (Roberson, 2002)

1.1.3. ตัวประสาน (Coupling agent)

โพลิเมอร์เมทริกซ์และ ฟิลเลอร์เชื่อมต่อกันด้วยสารที่เรียกว่า ตัวประสาน(Coupling agent) ซึ่งเป็นสารซิลเลน ไดเมทาคริเลท (Silane Dimethacrylate) ซึ่งจะทำให้เรซิน คอมโพสิตมีความคงตัวและมีคุณสมบัติที่ดีขึ้น

1.1.4. สารเริ่มต้นปฏิกิริยา และ สารกระตุ้นปฏิกิริยา (Initiator-activator system)

วัสดุเรซิน คอมโพสิตที่บ่มตัวด้วยแสง จะเกิดปฏิกิริยาที่สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับแสงจากเครื่องฉายแสงที่มีความยาวคลื่นในช่วง 400 – 500 นาโนเมตร (ความยาวคลื่นโดยเฉลี่ย 470

นาโนเมตร) ในระยะเวลาที่กำหนด สารเริ่มต้นปฏิกิริยา คือ แคมโฟโรควิโนนและสารเอมีน ซึ่งแคมโฟโรควิโนนจะมีคุณสมบัติในการดูดกลืนแสงที่มีความยาวคลื่นประมาณ 400 -500 นาโนเมตร โดยจะเกิดการแตกตัวเป็นอนุมูลอิสระ (Free radical) และจะทำให้คาร์บอนพันธะคู่ที่ปลายทั้ง 2 ข้างของไดเมทาคริเลท แตกตัวและเชื่อมต่อกันเป็นสายยาวของโพลิเมอร์ในลักษณะสามมิติทำให้เกิดการเชื่อมต่อนในลักษณะไขว้กัน (Crosslink) และเกิดปฏิกิริยาการแข็งตัว (Stansbury, 2000)

1.2 การเกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวของเรซิน คอมโพสิตและการเกิดออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ (Kenneth, 2003a)

การเกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวของวัสดุเรซิน คอมโพสิต เกิดจากอนุมูลอิสระจับกับคาร์บอนพันธะคู่ที่ปลายของโมโนเมอร์ เกิดการเชื่อมต่อนเป็นสายยาวของโมเลกุล และการเชื่อมไขว้ระหว่างสายโมเลกุลทำให้เกิดการแข็งตัวของวัสดุ ซึ่งอุณหภูมิจะมีผลต่อการเกิดอนุมูลอิสระในระยะเริ่มต้น โดยอุณหภูมิที่สูงขึ้นจะทำให้เกิดปฏิกิริยาเร็วขึ้น

การเกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวของวัสดุเรซิน คอมโพสิต แบ่งออกเป็น

- 1.2.1. ปฏิกิริยาการแข็งตัวของเรซิน คอมโพสิตโดยใช้ความร้อน (Heat) ได้แก่ เรซินที่ใช้ในการทำฐานฟันปลอม
- 1.2.2. ปฏิกิริยาการแข็งตัวของเรซิน คอมโพสิตโดยใช้ปฏิกิริยาเคมี ได้แก่ วัสดุเรซิน คอมโพสิตชนิดบ่มตัวด้วยตัวเอง
- 1.2.3. ปฏิกิริยาการแข็งตัวของวัสดุเรซิน คอมโพสิตโดยใช้แสง ได้แก่ เรซิน คอมโพสิตชนิดบ่มตัวด้วยแสงสีฟ้าที่อยู่ในช่วงความยาวคลื่นประมาณ 400-500 นาโนเมตร (ความยาวคลื่นเฉลี่ย 470 นาโนเมตร)

เมื่อทำการบ่มเรซิน คอมโพสิต วัสดุบ่มจะชั้นบนสุดจะสัมผัสกับออกซิเจนในอากาศเป็นชั้นบางๆที่ไม่เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัว (Polymerization) เรียกว่า ออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ (Oxygen Inhibited Layer) ชั้น ซึ่งมีความเชื่อว่าออกซิเจนอินฮิบิเตอร์มีความจำเป็นต่อการเกิดพันธะเชื่อมต่อนที่แข็งแรงในการยึดติดระหว่างเรซิน คอมโพสิตที่ทำการบ่มเป็นชั้นๆ เนื่องจากมีส่วนของพันธะคู่ของคาร์บอนหลงเหลืออยู่บริเวณพื้นผิวดังกล่าว ดังนั้นเมื่อทำการบ่มชั้นต่อไปจึงมักจะพยายามรักษาออกซิเจนอินฮิบิเตอร์นี้

ในการเกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวของเรซิน คอมโพสิตทั้งแบบชนิดบ่มตัวด้วยแสงและบ่มตัวด้วยตัวเองนั้นจะมีกลุ่มเมทาคริเลทที่ไม่เกิดปฏิกิริยา (Unreacted methacrylate group)หลงเหลืออยู่เสมอ กลุ่มของเมทาคริเลทที่ไม่เกิดปฏิกิริยานี้อยู่บนชั้นของออกซิเจนอินฮิบิเตอร์และ

เป็นตัวที่ก่อให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างชั้นของวัสดุได้ด้วยแรงยึดที่สูง เนื่องจากเป็นแรงยึดจำพวก โควาเลนต์ (Covalent bond) (Vankerckhoven และคณะ ,1982; Kao ,1988)โดยมีการสร้างเป็น เครือข่ายร่วมกับการยึดติดเชิงกล (Mechanical interlocking) (Eliades และคณะ,1989; Li และ คณะ,1995; Li ,1997; Li และคณะ,1995; Kenneth, 2003a) ทำให้เกิดการปรับปรุงการ เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวในส่วนที่มีการเชื่อมต่อ

มีการศึกษาโดยการวัดระดับของกลุ่มเมทาคริเลท (Bis-GMA) ที่ไม่เกิดปฏิกิริยาในเรซิน คอมโพสิตชนิดไมโครฟิลและคอนเวนชันนอล (Conventional) ภายหลังจากการฉายแสงด้วยวิธี Infrared spectroscopy พบว่าเรซิน คอมโพสิตทั้ง 2 ชนิดมีระดับของกลุ่มเมทาคริเลท (Bis-GMA) ที่ไม่เกิดปฏิกิริยาอยู่ระหว่างร้อยละ 40-57 และสรุปว่าเมื่อมีปริมาณ Bis-GMA monomer สูงจะ แสดงถึงการมีปริมาณของคาร์บอนพันธะคู่สูง (Vankerckhoven และ Lambrechets, 1982) ในขณะที่บางการศึกษาพบว่าเรซิน คอมโพสิตและสารยึดติดทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นชนิดที่มี Bis-GMA หรือ UDMA หรือผสมกันทั้ง 2 แบบเป็นส่วนประกอบจะมีกลุ่มของเมทาคริเลทที่ไม่ เกิดปฏิกิริยาเหลืออยู่ภายหลังจากการฉายแสงเสมอ (Gregory และคณะ, 1990) ในส่วนของ การศึกษาเกี่ยวกับความแข็งแรงของออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเลเมอร์นั้น พบว่า การเชื่อมต่อนี้ระหว่าง ชั้นของเรซิน คอมโพสิตที่มีออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเลเมอร์จะมีค่าความแข็งแรงเฉือนที่สูงขึ้น โดย พบว่าการแตกหักที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดตรงตำแหน่งในเนื้อเรซิน คอมโพสิต (Cohesive failure) แสดงถึงการมีค่าความแข็งแรงเฉือน (Shear strength) ที่สูงบริเวณพื้นผิวที่มีการเชื่อมต่อกันของ ชั้นเรซิน คอมโพสิต (Truffier – Boutry และคณะ, 2003)

ในขณะที่มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารละลายร่วมกับการเตรียมพื้นผิวลักษณะต่างๆ ก่อนการซ่อมแซมวัสดุบูรณะ พบว่าชั้นที่มีออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเลเมอร์จะมีองค์ประกอบของส่วน โมโนเมอร์ที่ยังมีตัวกระตุ้นปฏิกิริยาอิสระอยู่ ทำให้ชั้นนี้เป็นชั้นที่มีค่าความแข็งแรงในการยึดติดที่ ต่ำลง บริเวณนี้จึงเป็นส่วนที่พื้นผิวไม่ต่อเนื่องกัน เมื่อทำการกำจัดชั้นที่มีออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเล เอร์ออกโดยใช้สารละลายอินทรีย์ที่มีจุดเดือดต่ำ จะได้ผลของค่าความแข็งแรงยึดติดที่สูงขึ้น (Boyer, 1978; Eliades, 1989; Lewis, 1998)

ผู้ศึกษาบางกลุ่มทำการศึกษาและได้ผลการศึกษาที่ขัดแย้งกับการศึกษาข้างต้นโดยศึกษา เรื่องความแข็งแรงเฉือนของชั้นออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเลเมอร์ และไม่พบว่ามีค่าความแตกต่างกันของ ความแข็งแรงเฉือนในการเชื่อมต่อวัสดุที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวในสภาวะที่มีหรือไม่มี ออกซิเจน (Von Beetzen, 1996) และยังมีการศึกษาและพบว่าค่าความแข็งแรงเฉือนของการ เชื่อมต่อในวัสดุเรซิน คอมโพสิตที่มีออกซิเจนอินฮิบิเตอร์เทเลเมอร์และไม่มีออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ เทเลเมอร์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย (Kupiec, 1996)

การสูญเสียอินฮิบิเตอร์ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ทำการบูรณะด้วยวัสดุเรซิน คอมโพสิต อาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ (Powers, 1991) ได้แก่

- เรซิน คอมโพสิต สัมผัสกับแผ่นเมทริกซ์ (Matrices) ซึ่งใช้เป็นโครงขึ้นรูป อาจเป็นชนิดพลาสติกใส หรือแผ่นโลหะบางๆ ใช้โอบรอบด้านประชิดเพื่อให้ได้จุดสัมผัสด้านข้างที่ดี และมีรูปร่างที่เหมาะสม
- เกิดการปนเปื้อนต่าง ๆ ในขณะที่ทำการบูรณะ ได้แก่ การปนเปื้อนโดยน้ำ น้ำลาย เลือด หรือน้ำมันหล่อลื่นจากหัวกรอเร็ว (Airoter) และหัวกรอช้า (Air motor)
- การขัดแต่งวัสดุ ในบางกรณีทันตแพทย์อาจจำเป็นต้องทำการบูรณะซ่อมแซมวัสดุบูรณะเรซิน คอมโพสิตภายหลังการขัดแต่ง เนื่องจากมีฟองอากาศภายในวัสดุบูรณะ ซึ่งจะพบเห็นเมื่อขัดแต่งจนถึงตำแหน่งของวัสดุที่มีฟองอากาศก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องเติม หรือซ่อมแซมวัสดุเรซิน คอมโพสิต เช่นกัน
- การขัดแต่งมากเกินไปจนทำให้เสียรูปร่างที่เหมาะสม ซึ่งทันตแพทย์อาจต้องทำการเติมวัสดุ

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการปนเปื้อนน้ำลายและเลือดซึ่งเป็นสารจำพวกโปรตีนและการเตรียมพื้นผิวก่อนการเชื่อมต่อรูปแบบต่างๆ

2. การเตรียมพื้นผิวหลังการปนเปื้อนน้ำลายและเลือด

การเตรียมพื้นผิวภายหลังการปนเปื้อนมีอยู่หลายวิธีเช่น การใช้ลมเป่าหรือน้ำล้างทำความสะอาด การใช้กรดกัดพื้นผิวเพียงอย่างเดียวก่อนทำการเชื่อมต่อหรือการใช้กรดกัดพื้นผิว ร่วมกับการใช้สารยึดติดทาก่อนการเชื่อมต่อ โดยแต่ละวิธีการมุ่งเน้นที่จะได้ค่าแรงยึดติดระหว่างชั้นวัสดุที่สูงที่สุด เพื่อที่จะให้ผลของการบูรณะที่มีคุณภาพ การเตรียมพื้นผิวแต่ละวิธีให้ผลของค่าความแข็งแรงยึดติดที่แตกต่างกันไป

สารเคมีที่ใช้ในการเตรียมพื้นผิวมีหลายชนิด เช่น กรดฟอสฟอริกที่มีความเข้มข้นร้อยละ 37 ไฮโดรฟลูออริกเจลดความเข้มข้นร้อยละ 9.8 หรือ ร้อยละ 1.23 ของ APF สารที่มีฤทธิ์เป็นกรดจะทำหน้าที่หลักในการทำสะอาดบริเวณพื้นผิวของเรซิน คอมโพสิตและเพิ่มความแข็งแรงในการยึดติดเชิงกลกับสารฟิลเลอร์ในส่วนของวัสดุเรซิน คอมโพสิต

การใช้น้ำล้างกรดภายหลังจากการเตรียมพื้นผิว ทำให้มีการแทรกซึมของสารไพรเมอร์ (Primer) เข้าสู่ส่วนโพลีเมอร์ของคอมโพสิตได้ดีขึ้น เนื่องจาก การล้างน้ำจะทำให้เกิดการดูดกลืนน้ำของพื้นผิว (Dehydration) และทำให้สารไพรเมอร์ซึ่งมีคุณสมบัติชอบน้ำแทรกซึมเข้าสู่ส่วนโพลีเมอร์ของเรซิน คอมโพสิตได้ดีขึ้น

การใช้ Methyl methacrylate (MMA) และ/หรือ 10% Bis-GMA/ethanol ในการเตรียมพื้นผิวจะทำให้เกิดการดูดซับน้ำของผิวเรซิน คอมโพสิต ความแข็งแรงในการยึดติดเชิงกลกับสายโพลีเมอร์ระหว่างชั้นของวัสดุ

มีศึกษาการใช้กรดไฮโดรฟลูออริกที่มีความเข้มข้นต่างๆกันในการปรับสภาพพื้นผิวของเรซินคอมโพสิตเป็นระยะเวลาต่างๆกันเพื่อการซ่อมแซมและวัดค่าความแข็งแรงต่อการดึง (Tensile strength) พบว่าความเข้มข้นของกรดที่ใช้และระยะเวลาที่ใช้ในการปรับสภาพพื้นผิวด้วยกรดบนพื้นผิวเรซิน คอมโพสิตนั้นไม่มีผลต่อค่าความแข็งแรงต่อการดึงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Trajtenberg และคณะ, 2004)

การใช้สารยึดติดเตรียมพื้นผิววัสดุเรซิน คอมโพสิตเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสารยึดติดมีองค์ประกอบที่เป็นโมโนเมอร์ที่ไม่ชอบน้ำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในเนื้อวัสดุเรซิน คอมโพสิตอยู่ได้แก่ Bis-GMA (Bisphenol A Dimethacrylate) และ UDMA (Urethane Dimethacrylate) ที่ทำให้เมื่อทาลงบนพื้นผิววัสดุเรซิน คอมโพสิตและทำการฉายแสงเพื่อให้เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวแล้วนั้น บนพื้นผิววัสดุจะเกิดขึ้นของออกซิเจนอินฮิบิเตอร์ที่เลเยอร์ขึ้นจากกลุ่มของ เมทาคริลเลทที่ไม่เกิดปฏิกิริยาบริเวณพื้นผิว

มีการวิจัยสนับสนุนการใช้สารยึดติดในการเชื่อมต่อวัสดุ โดยสรุปว่าจะทำให้ได้ค่าความแข็งแรงยึดติดสูงกว่าการที่ไม่ได้ใช้สารยึดติด (Azarba และคณะ, 1986; Chiba และคณะ, 1989; Crumpler และคณะ, 1989; Mitsaki-Matsou และคณะ, 1991; Puckett และคณะ, 1991; Swift และคณะ, 1992) ทั้งนี้จะต้องทำการเลือกใช้สารยึดติดที่เหมาะสมเพื่อทำให้ได้ผลของการยึดติดที่ดี (Pounder และคณะ, 1987) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาการใช้ สารยึดติด 2 ชนิด คือ Prisma Universal bond™ และ Scotchbond -1™ พบว่าการใช้สารยึดติดทำให้ได้ค่าความแข็งแรงยึดติดที่สูงมีค่าในช่วง 16-25 MPa และจากการเปรียบเทียบการใช้สารยึดติด 2 ชนิดพบว่า Scotchbond -1™ ให้ค่าความแข็งแรงยึดติดที่สูงที่สุดที่ต่ำกว่า Prisma Universal bond™ (Crumpler และคณะ, 1986)

การศึกษาเปรียบเทียบค่าความแข็งแรงดัดขวาง (Flexural Strength) ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำการซ่อมแซมกับกลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิวโดยการนำไปตัดแล้วล้างด้วยน้ำ ใช้กรดกัดแล้วล้างน้ำและทาสารยึดติด หรือการใช้สารไฮเลนทา ก่อนที่จะทำการเติมวัสดุ พบว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำการซ่อมแซมมีค่าความแข็งแรงดัดขวางสูงกว่ากลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิว และเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิว พบว่ากลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิวโดยการนำไปตัดแล้วใช้กรดกัดแล้วล้างน้ำและทาสารยึดติดเป็นกลุ่มที่ให้ค่า Flexural Strength ที่สูงสุด ในขณะที่กลุ่มที่มี

การเตรียมพื้นผิวโดยการนำไปตัดแล้วล้างด้วยในน้ำก่อนที่จะทำการเติมวัสดุโดยที่ไม่ได้ใช้สารยึดติดเป็นกลุ่มที่ให้ค่าความแข็งแรงดัดขวางที่ต่ำสุด (Soderholm, 1986)

3. สารยึดติด

สารยึดติดที่ใช้กับวัสดุเรซิน คอมโพสิตในปัจจุบันแบ่งตามขั้นตอนการใช้งานและกลไกการทำงานของสารยึดติดโดยเน้นเรื่องการจัดชั้นสเมียร์เลเยอร์ (Smear layer) ได้เป็น 2 ระบบใหญ่ๆ คือ ระบบโททอลเอทช์ (Total-etched) และระบบเซลฟ์เอทช์ (Self-etched) โดยระบบโททอลเอทช์ นั้นแบ่งตามขั้นตอนการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอนและ 2 ขั้นตอนตามแต่ละบริษัทผู้ผลิตจะผลิตออกมาจำหน่าย ส่วนระบบเซลฟ์เอทช์แบ่งได้ตามขั้นตอนการทำงานออกเป็น 2 ขั้นตอนและ 1 ขั้นตอน ตามแต่ละบริษัทผู้ผลิตจะผลิตออกมาจำหน่ายเช่นกัน

3.1 ระบบโททอลเอทช์ (Total-etched system)

คือระบบที่แยกขั้นตอนการใช้กรดกัดเพื่อเตรียมพื้นผิว โดยกรดที่นิยมใช้ได้แก่ กรดฟอสฟอริกที่มีความเข้มข้นประมาณร้อยละ 30 – 40 โดยสามารถแบ่งการทำงานได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ทากรด แล้วล้างออก ทาสารไพรเมอร์ และทาสารยึดติด ตามลำดับ ต่อมาได้มีการพัฒนาสารยึดติดระบบโททอลเอทช์นี้ให้มีการใช้งานที่สะดวกมากขึ้น โดยมีการลดขั้นตอนการทำงานลงเป็นสารยึดติดระบบโททอลเอทช์ที่มี 2 ขั้นตอน โดยรวมเอาขั้นตอนการใช้สารไพรเมอร์และขั้นตอนการใช้สารยึดติดเป็นขั้นตอนเดียว

3.1.1 ขั้นตอนการใช้กรดกัด

การใช้กรดเพื่อเตรียมสภาพพื้นผิววัสดุแตกต่างจากการใช้กรดกัดเพื่อเตรียมพื้นผิวฟันตรงที่การใช้กรดกัดเพื่อเตรียมสภาพพื้นผิววัสดุหวังผลเพียงทำความสะอาดพื้นผิว กำจัดคราบปนเปื้อนเช่น โปรตีนที่อยู่ในน้ำลายหรือเลือด ในขณะที่การใช้กรดกัดเพื่อเตรียมพื้นผิวฟันนั้น นอกจากจะหวังผลทำความสะอาดแล้วยังหวังให้มีรูพรุนในระดับจุลภาค (Microporocities) ที่พื้นผิวเคลือบฟันที่ทำการเตรียมพื้นผิวอีกด้วย (Buonocore, 1955)

3.1.2 ขั้นตอนการใช้สารไพรเมอร์

สารไพรเมอร์ประกอบด้วยสาร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ชอบน้ำ (Hydrophilic) และกลุ่มที่ไม่ชอบน้ำ (Hydrophobic) ละลายอยู่ในตัวทำละลาย เช่น อะซิโตน เอทานอล หรือน้ำ โดยกลุ่มที่ชอบน้ำจะจับกับส่วนของเนื้อฟัน ส่วนที่ไม่ชอบน้ำจะทำหน้าที่จับกับสารเรซิน (Erickson, 1992) สารไพรเมอร์จะเป็นตัวช่วยเพิ่มพลังงานบนพื้นผิว (Surface energy) ซึ่งทำให้ความสามารถในการแผ่กระจายของของเหลว (Wettability) บนพื้นผิวเนื้อฟันเพิ่มขึ้น (Swift และคณะ, 1995)

ในการเตรียมพื้นผิววัสดุเรซิน คอมโพสิตก่อนการเชื่อมต่อนั้น มักจะข้ามขั้นตอนนี้ไปแต่จะ ทำขั้นตอนนี้ในกรณีที่บูรณะฟันธรรมชาติ เนื่องจากการใช้สารไพรเมอร์จะทำให้ลักษณะพื้นผิวที่มี ลักษณะชอบน้ำกลายเป็นพื้นผิวที่ไม่ชอบน้ำเพื่อให้สารเรซิน ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ชอบน้ำสามารถ แทรกซึมเข้าไปยึดในส่วนโครงสร้างของฟัน (Nakabayashi และคณะ, 1992; Eliades G. 1994) เนื่องจากเรซิน คอมโพสิตไม่มีส่วนที่เป็นน้ำเหมือนฟันธรรมชาติจึงไม่จำเป็นต้องใช้สารไพรเมอร์ใน การปรับสภาพพื้นผิว

3.1.3 ขั้นตอนการใช้สารยึดติด

สารยึดติดมีองค์ประกอบที่เป็นโมโนเมอร์ที่ไม่ชอบน้ำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในเนื้อ วัสดุเรซิน คอมโพสิต คือ Bis-GMA และ UDMA ดังนั้นเมื่อทาสารยึดติดระหว่างชั้นของเรซิน คอมโพสิตที่ทำการเชื่อมต่อ บริเวณพื้นผิววัสดุที่มีโมโนเมอร์หรือกลุ่มของเมทาคริลเลทที่ไม่เกิดปฏิกิริยา จะเกิดชั้นของออกซิเจนอินิทิเพเตอร์ขึ้น ชั้นนี้จะทำให้เกิดการเชื่อมต่อนี้ระหว่างชั้นของวัสดุเรซิน คอมโพสิตที่แข็งแรงได้

3.2 ระบบเซลฟ์เอทช์ (Self-etched system)

เป็นระบบที่รวมขั้นตอนการใช้กรดกัดเพื่อเตรียมพื้นผิวกับสารไพรเมอร์และ/หรือสารยึดติด เข้าไว้ด้วยกันโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการล้างน้ำเอาความเป็นกรดออก ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกังวล เรื่องชะล้างคราบโปรตีนจากสิ่งปนเปื้อนหรือความชื้นจากการล้างน้ำหลังการทากรดในระบบโท ทอลเอทช์ (Kanca, 1992a; Kanca, 1992b) เนื่องจากสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทช์มีสารตัวทำ ละลายพวก อะซิโตนหรือเอทานอล ซึ่งเป็นสารละลายที่ระเหยได้ง่าย ทำให้ระดับความชื้นบน พื้นผิวน้อย (Finger และคณะ, 1996; El-Kalla และคณะ, 1997; Swift และคณะ, 1998)

ระบบเซลฟ์เอทช์เป็นระบบที่มีการทาสาร 2 ขั้นตอนคือรวมขั้นตอนของการใช้กรดกับสาร ไพรเมอร์ไว้เป็นขั้นตอนเดียว อีก 1 ขั้นตอนคือการทาสารยึดติด หรือลดขั้นตอนเหลือขั้นตอนเดียว คือรวมทั้ง 3 ขั้นตอนไว้เป็นขั้นตอนเดียว (Finger และคณะ, 1996; El-Kalla และคณะ, 1997) ซึ่ง ทำให้สะดวกต่อการนำไปใช้งาน และเสียเวลาการทำงานน้อยลง

สารตัวทำละลายที่เป็นส่วนประกอบของสารไพรเมอร์ในสารยึดติดระบบโททอลเอทช์และ ระบบเซลฟ์เอทช์นั้นได้แก่ น้ำ เอทานอลและ อะซิโตน ซึ่งมีส่วนทำให้คุณสมบัติของสารยึดติด แตกต่างกันไปตามชนิดของสารตัวทำละลาย (El-Kalla และคณะ, 1997) แบ่งสารยึดติดออกตาม ชนิดของสารตัวทำละลายได้คือ

- สารยึดติดที่มีน้ำเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ Clearfil SE™ Bond (Kuraray), Clearfil™ Protect Bond (Kuraray), Clearfil™ Liner Bond 2V (Kuraray) Adper™ Prompt™ (3M ESPE), etc.

- สารยึดติดที่มีเอทานอลเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ OptiBond Solo™ Plus (sds/Kerr), PQ1™ (Ultradent), PermaQuick™ (Ultradent), Bond-1® C&B (Pentron), UniFil® Bond (GC), etc.
- สารยึดติดที่มีอะซิโตนเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ Prime&Bond NT™ (Dentsply/Caulk), One-Step® Plus (Bisco), One-Step® (Bisco), etc.
- สารยึดติดที่มีน้ำและเอทานอลเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ Optibond™, Optibond FL™ (sds/Kerr), Adper™ Scotchbond Multi-Purpose™ Plus (3M ESPE), Adper™ Single Bond Plus (3M ESPE), etc.
- สารยึดติดที่มีน้ำและอะซิโตนเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ Tenure® (Den-Mat), Simplicity® (Apex), etc.
- สารยึดติดที่มีเอทานอลและอะซิโตนเป็นตัวทำละลายในส่วนของไพรเมอร์ ได้แก่ Prime&Bond NT™ Dual Cure (Dentsply/Caulk), All-Bond® 2 (Bisco), etc.
- สารยึดติดที่มีน้ำ เอทานอลและอะซิโตนเป็นตัวทำละลายในสารไพรเมอร์ ได้แก่ Dentastic® UNO™ • DUO™ (Pulpdent), etc.

นอกจากนี้ ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของสารยึดติดแต่ละผลิตภัณฑ์จะแตกต่างกันออกไป โดยจะมีค่าเป็นกรด โดยที่สารยึดติดระบบโททอลเอทซ์นั้นมีค่าความเป็นกรดที่ต่ำกว่าสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ แต่เนื่องจากสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์นั้นมีขั้นตอนการเตรียมพื้นผิวโดยการใช้กรดก่อนขั้นตอนการทำสารยึดติดเสมอ ทำให้การใช้สารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ไม่ต้องคำนึงถึงความเป็นกรด-ด่างมากเท่ากับสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ซึ่งจะไม่มีกรดก่อนการทำสารยึดติด

สารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์สามารถแบ่งตามค่าความเป็นกรด(Inoue และคณะ, 1999; Pashley และคณะ, 2001; Tay และคณะ, 2001) ได้เป็น

- สารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ที่มีความเป็นกรดสูง คือ ค่าความเป็นกรด-ด่างน้อยกว่า 1 (pH<1) ตัวอย่าง เช่น Adper™ Prompt™ (3M, ESPE) (pH=0.8-1.0)
- สารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ที่มีความเป็นกรดปานกลาง คือ ค่าความเป็นกรด-ด่างอยู่ระหว่าง 1 – 2 (1<pH<2) ตัวอย่าง เช่น Clearfil SE™ Bond (Kuraray) (pH=1.8-2.0)
- สารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ที่มีความเป็นกรดต่ำ คือ ค่าความเป็นกรด-ด่างมากกว่า 2 (pH>2) ตัวอย่าง เช่น Clearfil Protect™ Bond (Kuraray) (pH=1.9-3.6) , Clearfil Liner™ Bond 2V (Kuraray) (pH=2.8) , UniFil® Bond (GC) (pH=2.1-4.4)

มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่าความเป็นกรด-ด่างของสารยึดติด พบว่าสารที่มีความเป็นกรดมากกว่าจะให้ค่าแรงยึดติดที่สูงกว่า (Hannig และคณะ, 1999)

มีการศึกษาจำนวนมากที่ศึกษาถึงประสิทธิภาพการทำงานของสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์และระบบเซลฟ์เอทซ์ กรณีที่ทำการเชื่อมวัสดุเรซิน คอมโพสิตต่อกับเคลือบฟันพบว่าสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ให้ค่าแรงยึดติดที่สูงกว่าสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์อย่างมีนัยสำคัญ (Hannig และคณะ, 1999; Inoue และคณะ, 1999; Pashley และคณะ, 2001; Tay และคณะ, 2001) ลักษณะการทำสารยึดติดก็มีผลต่อการเตรียมพื้นผิว เนื่องจากพบว่าการถูสารยึดติดไปมาระหว่างทาจะให้ค่าความแข็งแรงยึดติดที่สูงขึ้นเนื่องจากทำให้เกิดการแทรกซึมได้มากขึ้น (Glasspoole และคณะ, 2001) แต่ก็มีการศึกษาอีกส่วนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่าประสิทธิภาพของสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์และระบบเซลฟ์เอทซ์ เมื่อใช้เชื่อมวัสดุเรซิน คอมโพสิตต่อกับเคลือบฟันพบว่าให้ค่าแรงยึดติดที่ดีไม่ต่างกัน (Glasspoole และคณะ, 2001) ดังเช่นการศึกษาในฟันวัว เปรียบเทียบสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ Clearfil Liner™ Bond 2, Etch & Prime® 3.0 และ Resulcin AquaPrime® MonoBond และสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ ได้แก่ Ecusit-Mono® โดยบูรณะด้วยเรซิน คอมโพสิตบริษัทที่ผลิตสารยึดติดนั้นๆ พบว่าค่าความแข็งแรงยึดติดแบบเฉือนระหว่างผิวเคลือบฟันกับสารยึดติด ผลิตภัณฑ์ Clearfil Liner™ Bond 2 ให้ผลไม่ต่างกับ Ecusit Mono อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าความแข็งแรงยึดติดที่ได้เท่ากับ 24.2 และ 26.3 ตามลำดับ นอกจากนี้ Ecusit Mono® ยังให้ค่าความแข็งแรงยึดติดที่สูงกว่า Etch & Prime® 3.0 (21.9 MPa) แต่ต่ำกว่า Resulcin AquaPrime® MonoBond (34 MPa) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับความรุนแรงของกรดในสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์แต่ละผลิตภัณฑ์มีความแตกต่างกัน สารที่มีความเป็นกรดมากกว่าจะให้ค่าแรงยึดติดที่สูงกว่า (Hannig และคณะ, 1999)

สำหรับประสิทธิภาพการทำงานของสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์และระบบเซลฟ์เอทซ์ เมื่อใช้ในการเชื่อมวัสดุเรซิน คอมโพสิตต่อกับเนื้อฟันพบว่าสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ให้ค่าแรงยึดติดที่ใกล้เคียงกับสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ (Glasspoole และคณะ, 2001) ในส่วนของประสิทธิภาพการทำงานของสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์และระบบเซลฟ์เอทซ์กรณีที่เชื่อมระหว่างชั้นวัสดุเรซิน คอมโพสิต พบว่าสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ให้ค่าแรงยึดติดที่สูงกว่าสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ ดังการศึกษาการใช้สารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ ผลิตภัณฑ์ Prompt™ L-Pop ซึ่งพบว่าสารยึดติดระบบเซลฟ์เอทซ์ ผลิตภัณฑ์ Prompt™ L-Pop ไม่ได้ทำให้ความแข็งแรงในการเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนโดยน้ำลายเพิ่มขึ้นเหมือนสารยึดติดระบบโททอลเอทซ์ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เนื่องจากชั้นที่ทาสารยึดติดบางๆนั้นอาจไม่เกิดปฏิกิริยาการแข็งตัวโดย

สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสารละลายใน Prompt™ L-Pop คือ น้ำ ซึ่งความชื้นจะมีผลต่อการยึดติด น้ำจึงทำให้พื้นผิวไม่แห้งเพียงพอ ความแข็งแรงที่ได้จึงไม่เท่ากับสารยึดติดที่มีตัวทำละลายอื่นที่สามารถระเหยได้ง่ายเป็นองค์ประกอบ (Perdigão และคณะ, 1997)

ในกรณีที่มีการปนเปื้อนบนพื้นผิววัสดุโดยน้ำลายหรือเลือด พบว่าค่าความแข็งแรงยึดติดลดลง แต่เมื่อใช้สารยึดติดทาลงบนผิวฟันภายหลังการปนเปื้อน ก่อนการเชื่อมวัสดุเรซิน คอมโพสิต พบว่าการใช้สารยึดติดสามารถเพิ่มความแข็งแรงยึดติดได้ (Feigal และคณะ, 1993; Xie และคณะ, 1993; Fortin และคณะ, 1994; Swift และคณะ, 1997; Fritz และคณะ, 1998; Feigal และคณะ, 2000; Webster และคณะ, 2001) ดังเช่นการศึกษาที่พบว่า การปนเปื้อนโดยน้ำลายทำให้ค่าแรงยึดติดลดลง แต่เมื่อทำการเตรียมพื้นผิวเคลือบฟันที่มีการปนเปื้อนโดยใช้สารยึดติด สามารถเพิ่มค่าความแข็งแรงยึดติดให้สูงขึ้นได้ (Hitt และคณะ, 1992; Feigal และคณะ, 1993; Feigal และคณะ, 2000)

มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของสารละลายที่เป็นองค์ประกอบในสารยึดติด พบว่า สารละลายที่เป็นองค์ประกอบในสารยึดติดมีส่วนสำคัญต่อแรงยึดติดที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการศึกษาโดยการทาสารยึดติดบนผิวเคลือบฟันและฉายแสงจนเกิดปฏิกิริยาสมบูรณ ทำการปนเปื้อนโดยน้ำลาย แล้วทำการเป่าน้ำลายจนแห้งก่อนการทาสารยึดติดอีกครั้ง พบว่าได้ค่าความแข็งแรงยึดติดที่ดี (Webster และคณะ, 2001)

4. การวัดความแข็งแรง (Strength)

ความแข็งแรงของวัสดุแบ่งได้เป็น ความแข็งแรงกด (Compressive Strength) ความแข็งแรงเฉือน (Shear Strength) และความแข็งแรงดึง (Tensile Strength) โดยวัดจากแรงที่มากระทำ (Load) ต่อพื้นที่หน้าตัดบริเวณพื้นผิวที่ต้องการวัด (Area) ซึ่งก็คือความเครียด (Stress)

ในกรณีที่จะวัดค่าความแข็งแรงยึดติด (Bond Strength) ของวัสดุจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ ความแข็งแรงเฉือน (Shear Strength) และความแข็งแรงดึง (Tensile Strength) โดย

4.1 ความแข็งแรงเฉือน แบ่งออกเป็น

4.1.1 ความแข็งแรงเฉือน (Shear strength)

4.1.2 ความแข็งแรงเฉือนระดับจุลภาค (Microshear strength)

4.1.3 ความแข็งแรงเฉือนวัดจากแรงกด (Shear punch strength)

4.2 ความแข็งแรงดึง (Tensile strength) แบ่งออกเป็น

4.2.1 ความแข็งแรงดึง (Tensile strength)

4.2.2 ความแข็งแรงดึงระดับจุลภาค (Microtensile strength)

4.2.3 ความแข็งแรงดึงแบบมินิดัมเบล (Mini dumbbell strength)

การทดสอบโดยวัดค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาค (Microtensile strength) เป็นวิธีการที่จะใช้ในการทดลองนี้ และเป็นการวัดที่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายเนื่องจากการวัดค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคนี้จะเป็นการเตรียมชิ้นงานขนาดเล็กมาก โดยมีพื้นที่หน้าตัดขนาด 1x1 มิลลิเมตร ทำให้พื้นที่หน้าตัดของชิ้นงานที่จะเป็นส่วนที่ต้องการทำการศึกษานั้นมีขนาดเล็ก ซึ่งทำให้สามารถหลีกเลี่ยงตำแหน่งที่อาจเกิดการบกพร่องของชิ้นงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดต่อการวิจัยได้

มีการศึกษาส่วนหนึ่งที่ทดสอบค่าความแข็งแรงยึดติดระหว่างพื้นผิวเนื้อฟัน (Xie และคณะ, 1993; El-Kalla และคณะ, 1997; Fritz และคณะ, 1998; Hitmi และคณะ, 1999) และเคลือบฟัน (Feigal และคณะ, 1993; Xie และคณะ, 1993; Fortin และคณะ, 1994; Swift และคณะ, 1997; Fritz และคณะ, 1998; Feigal และคณะ, 2000; Webster และคณะ, 2001) ที่มีการปนเปื้อนกับพื้นผิววัสดุเรซิน คอมโพสิตโดยการใช้สารยึดติดเป็นสารเชื่อมต่อระหว่างชั้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแข็งแรงยึดติดระหว่างพื้นผิวเรซิน คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนกับพื้นผิววัสดุเรซิน คอมโพสิตโดยการใช้สารยึดติดเป็นสารเชื่อมต่อระหว่างชั้นนั้นยังมีไม่มากนัก

การทดลองนี้จึงต้องการศึกษาถึงความแข็งแรงยึดติดระดับจุลภาคระหว่างชั้นเรซิน คอมโพสิตในกรณีที่มีการปนเปื้อนน้ำลาย โดยเปรียบเทียบค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคของการยึดติดระหว่างชั้นวัสดุเรซิน คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนโดยน้ำลายและมีการเตรียมพื้นผิวก่อนการเชื่อม ต่อระหว่างชั้นด้วยสารยึดติดชนิดต่างๆกัน แบ่งตามขั้นตอนการใช้งาน และด้วยวิธีการต่างๆกัน